

Jaarverslag Stichting Vrienden Botanische Tuin Kralingen 2021

Het Stichtingsbestuur was in 2021 als volgt samengesteld: Reineke Bierenbroodspot, voorzitter, Joppe Burgers, penningmeester; Selma Roenhorst, secretaris; Nel van Holst, lid; Judit Bax, lid.

Het bestuur kwam dit jaar tienmaal in vergadering bijeen op 25/01, 15/03, 20/04, 21/05, 14/06, 07/07, 06/09, 01/11, 04/11 (overleg met Stichting Natuurstad) en 29/11, waarvan de meeste keren via Teams online.

Inleiding

De Stichting heeft dit jaar wederom vele activiteiten op de tuin moeten annuleren wegens de coronamaatregelen. In 2021 was de tuin tijdens de lockdown gesloten tot 30 maart voor publiek en – helaas – ook de vrijwilligers. Tijdens de tweede lockdown die startte op 13 november, ging de tuin opnieuw dicht om ook de rest van het jaar niet meer open te gaan.

Activiteiten

In de zomermaanden hebben er gelukkig wel activiteiten kunnen plaatsvinden: een schrijfworkshop *Koester Groen!* van Willy Hilverda, een boekpresentatie van Jan Wagner, de kunstroute Kralingen, een aantal rondleidingen van Frans Advokaat, evenals de eindpresentatie van de Artists in Residence 2021.

Vrijwilligers

Helaas hebben de vrijwilligers dit jaar het grootste deel van de seizoenen wederom niet in de tuin kunnen en mogen werken vanwege de gehanteerde coronaregelgeving. Dat zowel de tuin, de vrijwilligers en onze bezoekers hier voor het tweede achtereenvolgende jaar flink onder te lijden hebben gehad, spreekt voor zich. Treurig nieuws was voor ons dit jaar dat één van de trouwste vrijwilligers, Ruud Kroll, op 17 mei is overleden. Ter nagedachtenis aan Ruud zal een kersenboom geplant worden.

Aandachtspunten

Al was de tuin door de lockdowns vaak gesloten, we konden dit jaar gelukkig wel aandacht besteden aan andere ontwikkelingen op en rond de tuin. Zoals de voortzetting van de besprekingen rondom het nijpende waterprobleem van de tuin. Met de gemeente Rotterdam en Natuurstad wordt aan een oplossing gewerkt. Ook het Artist in Residence-programma heeft voortgang gekregen dankzij inzet van de Stichting.

Daarnaast heeft de Stichting bollen en nieuwe aanplant gefinancierd, extra kosten voor biologische buxusmotbestrijding voor haar rekening genomen en nieuwe naambordjes bekostigd. Omdat de jaarlijkse bedankavond voor de vrijwilligers niet kon doorgaan, heeft de Stichting een passend ‘groen’ kerstpakket aangeboden, naast de traditionele kerstkrans van bakker Carlier.

De tuin in 2021

Omdat de vrijwilligers weinig op de tuin konden werken en er al veel achterstand was door de coronasluiting in 2020, moest er veel gerooid worden. Hieruit blijkt wel hoe ontzettend belangrijk de inzet en bijdrage van de vrijwilligers is voor de tuin. De tuin ziet er enigszins overwoekerd uit, ondanks het harde werk in de perioden dat dit wél was toegestaan. De Stichting heeft opnieuw extra geld uitgetrokken voor bollen, zaden en nieuwe aanplant. De

Esdoorn is helaas gesneuveld. De wens is om op deze plek een kersenboom te planten ter nagedachtenis aan Ruud. We hebben gelukkig ook nieuwe vrijwilligers mogen verwelkomen dit jaar.

Tuinman Ton heeft ook dit jaar gekeken wat er bloeide en geëvalueerd wat er is opgekomen. Zo konden er weer nieuwe bordjes besteld worden waarmee de gefaseerde uitbreiding van het bestand van alle bloemen- en plantennamen een feit begint te worden. De financiering van de bordjes is voor 1/3 door de Stichting en 2/3 door Natuurstad verzorgd. De bordjes worden gemaakt door het bedrijf Danny Doet.

Imker in de tuin: Jolanda van Houten

Begin 2021 is het allereerste bijenvolk dat in 2015 op de botanische tuin is komen wonen niet door de winter heen gekomen. De kast zat nog vol met honing en de bijen waren vertrokken. Ook voor de bijen is de corona periode zwaar geweest door aanhoudende droogte en weinig bewatering in de tuin (geen vrijwilligers). Gelukkig zijn de bijen in de korf er nog. Maar ook zij kregen het zwaar in 2021 met heel veel regen in het voorjaar gevolgd door veel oostenwind in de zomerperiode. Tijdens de regen gaan de bijen niet naar buiten om eten te zoeken en bij oostenwind is er weer droogte en te weinig nectar. De bijen moeten zich keer op keer aanpassen aan de veranderende weersomstandigheden en doen dat zolang ze het volhouden. En dan als een wonder komt er half juli toch nog een hele kleine zwerm af. De zwerm is wat aan de laten kant, maar lijkt zich goed te ontwikkelen, echter blijft ze klein. Eigenlijk te klein om de winter te kunnen overleven. Ook zij hebben het helaas niet gered.

Het vertrek van de bijen laat ons keer op keer zien dat de balans in de natuur verstoord is. De verandering van het klimaat, verstedelijking, gebruik van gif op planten en zaden maakt het voor de bijen te zwaar om te kunnen overleven. Hoelang blijven ze het nog volhouden onder deze omstandigheden? We zullen er met zijn allen hard aan moeten werken om de omgeving weer aantrekkelijker voor ze te maken.

Beheerdershuisje

De Stichting heeft gepolst wat de plannen zijn van Natuurstad voor het beheerdershuisje. Het huisje is voorlopig een beetje opgeknapt, er is inmiddels centrale verwarming geïnstalleerd. Desondanks is het voor de vele bezigheden in de tuin (verzamelplek voor vrijwilligers, kantoor voor werknemers Natuurstad en de tuinman) aan de krappe kant. Ook is er in de tuin geen tot weinig plek voor educatieve activiteiten. De Stichting heeft alweer enige tijd geleden samen met Beijsens & ter Veer Architecten een voorstel gemaakt hoe een nieuw, multifunctioneel beheerdershuisje passend bij de stijl en achtergrond van de tuin eruit zou kunnen zien. Voor dit plan heeft de Stichting wederom aandacht gevraagd en besproken met Natuurstad. Het is de wens om serieus naar de uitvoering van een dergelijk plan te kijken met Natuurstad, de gemeente en wellicht ook andere partijen met oog op de financiering en invulling.

Kas

In 2008 is de Stichting Vrienden met de gemeente overeengekomen tot een herbouw van de kas, waarbij de Stichting voor de financiering heeft zorggedragen. Inmiddels is de kas al een tijdje toe aan groot onderhoud en zijn aanpassingen in verband met het veranderende klimaat wenselijk. De Stichting heeft hiervoor enkele jaren geleden een bedrag opzijgezet. Arko van der Lugt, manager Tuinen van Natuurstad, heeft dit jaar het voorstel gedaan om de kas te verduurzamen en zal hiervoor in eerste instantie vanuit Natuurstad zelf zorgdragen.

Wateroverlast op de tuin

In 2021 werd voorgang geboekt in het – in samenwerking met Natuurstad, de gemeente Rotterdam en Rotterdamse Weerwoord –bestrijden van de wateroverlast die vooral een bedreiging is voor onze bomen. Watermetingen (inmiddels opgenomen in het peilprogramma) ondersteunen de noodzaak van maatregelen. De voorgestelde basisaanpak bestaat uit het aanleggen van drainage aan de westkant van de tuin en aan de oostkant het realiseren van een aantal ondiepe (1,5 – 2 meter diepe) grindputten, De daarvoor noodzakelijke werkzaamheden zijn inmiddels voor 2022 in budget en planning opgenomen. Additionele wensen zijn onder meer om tussen de twee delen een verbinding aan te leggen die afhankelijk van de waterstanden kan worden afgesloten of opengezet.

Activiteiten 2021

Tijdens de versoepelingen van de coronamaatregelen heeft de Stichting zich ingezet om een kleine selectie van activiteiten te organiseren op de tuin:

- Beeldend kunstenaars Inge Hoefnagel en Mirian Zimmerman zijn een jaar aan de slag geweest in de Tuin (zie verder hierna). Op zaterdag 17 en zondag 18 juli kon worden bekeken wat dat heeft opgeleverd – onder het genot van een hapje en een drankje én livemuziek van de violisten Marion de Bock en Willem Struiksma. Mooi: Marion is ook al 6 jaar vrijwilliger op de Botanische Tuin.
- Op 12 september hield Jan Wagner zijn boekpresentatie van zijn nieuwe boek Reisverhalen in de Botanische tuin. Zijn redacteur Kees Lafeber hield een kort een praatje en Arie van der Krogt zorgde voor mooie zang.
- De Kunstroute op 2 & 3 oktober kon gelukkig ook nog doorgang vinden. Het regende veel, maar tussen de buien door was er ruime belangstelling van bezoekers. In de kas vond een kunstenaarsgesprek plaats met e Inge Hoefnagel en Mirian Zimmerman en een kleine groep belangstellende luisteraars. Mirian heeft een sfeervol [boek](#) over haar kunst op de tuin uitgebracht en Inge deelde aan alle betrokkenen een bijzondere zakdoek met zeefdruk uit, geïnspireerd op de tuin. De stemming werd nog verhoogd door prachtige zang van de (autodidactische) operazanger Alberto Moreno.
- Wij bedanken ook graag Frans Advokaat, die met zijn kennis en vooral met veel gevoel voor sfeer en zijn interessante en regelmatig ook ludieke uitleg de rondleidingen door de tuin iedere keer weer tot een plezier maken voor jong en oud.

Artist in Residence

In 2021 hebben Inge Hoefnagel en Mirian Zimmerman in de tuin geresideerd. Mirian heeft zich in de tuin gericht op ‘verzamelen’: onder ander door onderzoek naar bladvormen, doorkijkjes en kleuren groen. Inge heeft zich in de tuin georiënteerd op medicinale en eetbare planten en bomen en planten met een ‘verhaal’. Zij hebben voor 2022 het stokje overgedragen aan Vladimir Radujkov. Vladimirs stijl is overwegend abstract, maar beweegt zich tussen het abstracte en figuratieve werk. Altijd laat hij zich inspireren door de natuur. Hij zal elke maand een nieuw werk vanuit de tuin maken, hierbij ook financieel gesteund vanuit het CBK Rotterdam. Zijn werk is te volgen op Instagram en op zijn website www.vladimirradujkov.com.

Bestemmingswijziging aangrenzend pand tuin

De Stichting heeft de buurtbewoners in 2020 al ondersteund bij hun verzet tegen de bestemmingswijziging van het pand/gebouw waar in het verleden de jeugdgevangenis

gehuisvest was (perceel Kralingse Plaslaan 108). Eén van de doelstellingen van het legaat van W.S. Burger is immers dat het betreffende deel van het geschonken stuk grond groen blijft, met maatschappelijke doeleinden voor de Rotterdamse burger. Dit jaar heeft de gemeente Rotterdam de oude jeugdgevangenis overgenomen van Rijksvastgoed. De bestemming van het pand is vastgelegd in de vorm van een maatschappelijke doelstelling. Leden van de Stichting waren op uitnodiging aanwezig bij de feestelijke overdracht van de sleutel op 1 juli. De Stichting zal de komende periode contact onderhouden met de projectadviseur Marleen Tielenen, de projectleider Bea Ramackers en de wijkregisseur Joeri Viergever met betrekking tot de nieuwe (verbouwings)plannen.

Communicatie & sponsoring

In april 2021 is er een Tuinbericht verzonden aan de vrienden en belangstellenden met daarin vermeld diverse wetenswaardigheden en het activiteitenprogramma dat onder voorbehoud ten tijde toch opgesteld was. De Stichting laat gedurende het jaar ook van zich horen via Facebook en Instagram @botanischetuinkralingen. Ook in 2021 werden de printkosten weer gesponsord door het Rotterdamse advocatenkantoor Ploum..

Donateurs

Het bestuur van de Stichting heeft dit jaar door de weinige activiteiten slechts 3 nieuwe vrienden kunnen inschrijven. De Stichting prijst zich echter gelukkig met een vaste, trouwe groep relaties en vrienden, waardoor het jaar kon worden afgesloten met het aantal van 407. Het Stichtingsbestuur dankt iedereen die zich voor de tuin heeft ingezet en/of de tuin op enigerlei wijze heeft ondersteund.

Mede namens het bestuur,

Selma Roenhorst, secretaris
Rotterdam, 20 april 2022